

Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Center for Teknik og Miljø
Natur, Vej og Trafik
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Tlf. 58 57 36 00
teknik@slagelse.dk
www.slagelse.dk

Anmodning om fravigelse af fastlagte miljømål

Slagelse Kommune anmoder hermed miljø- og fødevareministeren om at fravige miljømålene for en række vandområder i Tude Å-systemet, jf. § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster¹.

Tude Ådal-projektet

Slagelse Kommune har i en årrække arbejdet på at realisere et 251 ha stort vådområde i Vejlerne ved Tude Å. Projektområdet ligger i den nederste del af Tude Å's vandløbssystem og har oprindeligt været et stort lavvandet lagunemråde, hvor Tude Å havde sit udløb. Vandstanden er i dag kunstigt sænket med henblik på at dyrke arealer, som generelt ligger mere end en meter under den normale vandstand i havet. Samtidig er selve Tude Å udrettet i forhold til vandløbets oprindelige slyngede forløb.

Med det planlagte vådområdeprojekt bringes vandet tilbage til Store Vejlen og Lille Vejlen og Tude Å ligger tilbage i sit oprindelige leje på en ca. 3 km. lang strækning. Formålet med projektet er at skabe en mere naturlig hydrologi, mere natur og reducere udledningen kvælstof til Smålandsfarvandet. Projektet var oprindeligt en del af indsatsprogrammet i Vandplan 2009-2015. Der er givet tilsagn om tilskud til gennemførelse og projektet er videreført i Vandområdeplan 2015-2021.

Tude Ådal-projektet vil opfylde en betydelig del af indsatsbehovet for Smålandsfarvandet med en beregnet kvælstoffjernelse på 31 ton pr. år. Det er lykkedes at indgå frivillige aftaler med alle lodsejere, som vil blive påvirket af projektet. Der er således investeret ca. 15 mio. kr. i denne del af projektet på nuværende tidspunkt.

Før projektet kan blive en realitet, mangler kun en godkendelse efter vandløbslovens bestemmelser.

12. juni 2019
Sagsnr.: 330-2017-90186

Kontaktperson:
Nina Riemer Johansson
Direkte tlf. 58 57 44 65
nirij@slagelse.dk

¹ BEK nr. 448 af 11. april 2019

Konsekvenser for miljømål i Tude Å-systemet

Med vedtagelsen af Vandområdeplan 2015-2021 er der indført miljømål for både smådyr, planter og fisk. I forbindelse med en godkendelse af projektet skal vandløbsmyndigheden sikre, at projektet er foreneligt med hensynet til den miljømæssige målsætning, der er fastlagt for vandløbet. Det betyder blandt andet, at det skal vurderes, om projektet kan have negativ indflydelse på bestanden af ørred i Tude Å-systemet.

Selve projektområdet vil blive passagevand for både havørreder på gydevandring og nedvandrende ørredsmolt. Genslyngningen af Tude Å betyder, at vandløbet vil blive ca. 3 km længere. Som naturlig konsekvens reduceres faldet og strømhastigheden på strækningen. Dette kan medføre en øget dødelighed for nedvandrende ørredsmolt og projektet kan derfor have en indirekte effekt på Tude Å-systemets havørredbestand. Slagelse Kommune har beregnet, at vådområdeprojektet kan give et smolttab på ca. 12%, hvilket med de seneste undersøgelser fra DTU Aqua og Limnoconsult vil svare til ca. 180 smolt (samlet smoltproduktion er beregnet til ca. 1.500 smolt). Der er i projektet indarbejdet en række tiltag, som skal minimere dette tab, såsom smoltdiger mm.

Produktionen af smolt og smoltens bidrag til gydebestanden afhænger imidlertid af en række forhold, hvor smoltens overlevelse ved udvandringen i mange tilfælde kun spiller en mindre rolle. En screening af Tude Å-systemet viser, at det i langt højere grad er de generelt ringe fysiske forhold og den udbredte sandvandring, der er begrænsende for ørredbestanden.

Derfor har Slagelse Kommune som en del af projekt Vejerne ved Tude Å igangsat et 3-årigt projekt, der målrettet skal forbedre gyde- og opvækstforholdene for ørred i Tude Å-systemet, hvoraf flere tiltag er planlagt gennemført forud for etableringen af vådområdet.

Der afsat 1,5 mio. kr. til kompenserende projekter og målet er, at øge produktionen af smolt med >35%. Årsagen til Slagelse Kommune vælger at kompensere ud over det vurderede smolttab på 12% skyldes, at DTU-Aqua vurderer at smolttabet vil være omkring 25%. Målet med de kompenserende tiltag vil således strække sig langt ud over disse vurderinger. Slagelse Kommune har pt. igangsat to større projekter, der sendes i 8 ugers høring indenfor kort tid. Disse to projekter forventes gennemført i efteråret 2019. Projekterne vil under de rette forhold tilsammen kunne øge smolt produktionen med 650-800 ørredsmolt og således fuldt kompensere for det vurderede smolt tab og samtidig ske forud for projektet i Vejerne ved Tude Å. De to projekter er beliggende udenfor de projektområder, der er udpeget i vandplanerne. Det samme vil gøre sig gældende for de projekter, der vil blive gennemført i den 3-årige periode. Der er således tale om projekter/kompenserende tiltag, der ikke allerede er udpeget i vandplanerne.

Det er Slagelse Kommunes vurdering, at der herigennem mere end kompenseres for det smolttab, der måtte være igennem vådområdet og at Tude Ådal-projektet ikke vil påvirke ørredbestanden i negativ retning.

Side3/5

Realisering af et vådområdeprojekt i Tude Ådal

Det er Slagelse Kommunes vurdering, at det planlagte vådområdeprojekt i Tude Ådal sammen med de kompenserede tiltag, ikke vil få negativ indflydelse på bestanden af ørreder eller andre fisk i det samlede vandløbssystem. Det er vores vurdering, at projektet vil forbedre den økologiske tilstand i den del af Tude Å, som ligger indenfor projektområdet. Vi vurderer desuden, at projektet rummer et stort potentiale ift. at skabe en mere varieret og værdifuld natur i området. Vi mener, at en realisering af projektet er afgørende ift. at opfylde indsatser i Vandområdeplan 2015-2021 vedr. reduktion af kvælstofudledningen til Smålandsfarvandet (31 ton N/år).

Udviklingen af ørredbestanden i et større vandløbssystem er imidlertid afhængigt af så mange faktorer, at det vil være umuligt at forudsige, hvilken præcis effekt vådområdet i Tude Ådal vil have på de mange kilometer vandløb, som ligger opstrøms selve projektområdet. Selvom det at vores entydige vurdering, at projektet ikke vil afføde en negativ påvirkning på ørred, er vi meget opmærksomme på vurderingens faglige kompleksitet, og at der derfor altid vil kunne fremlægges synspunkter, der argumenterer anderledes. Hvilket er den direkte årsag til at Slagelse Kommune herigennem søger om tilladelse til at fravige de opsatte miljømål for ørred.

Kravet om at projektet skal kunne dokumentere, at det ikke vil være i konflikt med den miljømæssige målsætning for vandløbet (i dette tilfælde miljømålet for ørred), kan blive en væsentlig hindring for realiseringen af projektet, uagtet at vi på baggrund af en faglig vurdering kan konkludere, at projektet ingen indflydelse vil have på de nuværende eller fremtidige miljømæssige målsætninger.

Fravigelse af miljømål

På baggrund af ovenstående anmoder Slagelse Kommune om, at Miljø- og Fødevarerministeren fraviger det fastlagte miljømål for kvalitetselementet fisk for følgende vandområder i forbindelse med Tude Ådal-projektet:

ID	Navn
o8295_a	Bjerge Å
o9855_a	Bjørnevad Å
o8377_y	Bjørnevad Å
o4249	Bøstruprenden
o4240	Harrested Å
o8295_d	Harrested Å
o8295_c	Lindes Å

ID	Navn
nyk_2.5_690	Tude Å
nyk_2.5_651	Tude Å
o9846	Tude Å
o9847	Tude Å
nyk_2.5_752	Tude Å
nyk_2.5_80d	Tude Å
o8377_c	Tude Å

o9230	Lyngbækken
nyk_2.5_141	Lyngbækken
nyk_2.5_647	Lyngbækken
nyk_2.5_676	Lyngbækken
nyk_2.5_676a	Lyngbækken
o9246	Munkebjergbyløbet
o9851	Munkebjergbyløbet
nyk_2.5_491	Rokkemose Rende
o4408	Rundsgørft
o8377_d	Råmoseløbet
o8295_e	Seerdrup Å
o8340_c	Skidenrende
o8340_e	Skovse Å
o4375_y	T.t.Skovse Å
o8340_d	Tude Å

o8355	Tude Å
nyk_2.5_80a	Tude Å
o8377	Tude Å
o8377_b	Tude Å
o4321	Vejrbæk
o4553_b	Vestermose Å
o8345_y	Vestermose Å
o8340_a	Vestermose Å
o8295	Vårby Å
o8996	Vårby Å
o4070	Øllemose Rende
o8295_b	Øllemose Rende
o8381	Øllemose Rende
o4678	Øllemoserenden

Som bilag 1 er vedlagt den projektbeskrivelse, som er udarbejdet i forbindelse med ansøgningen efter vandløbsloven. Projektbeskrivelsen indeholder en detaljeret beskrivelse af projektet og dets konsekvenser. Påvirkningen af fisk i og udenfor projektområdet er nærmere beskrevet i afsnit 4.2.1 (side 53-64).

Som bilag 2 er vedlagt Fiskeøkologisk Laboratoriums notat om anvisninger til forøgelse af smoltproduktionen. Notatet skal fungere som et projektkatalog i forbindelse med de kompenserende tiltag, der er en del af det samlede projekt og har til formål at øge smoltproduktionen, gennem forbedringer (restaureringstiltag) af de generelle gyde- og opvækstbetingelser for ørred. I diskussionsafsnittet (side 76-78) er baggrunden og vurderingen af de kompenserende tiltag uddybet. Som det tidligere er nævnt, er der forud for den kommende vandløbsafgørelse ift. Vejlerne ved Tude Å, igangsat to restaureringsprojekter, hvori der er fokus på gyde- og opvækstforhold for ørred. Disse projekter sendes i offentlighøring indenfor de nærmeste uger og forventes realiseret september-oktober i indeværende år.

Venlig hilsen

Flemming Kortsen
Centerchef
Center for Miljø, Plan og Teknik
Slagelse Kommune

Bilag:

1. Tude Ådal projektbeskrivelse – ansøgning efter vandløbsloven
2. Notat – anvisninger til forøgelse af smoltproduktionen